

Et udvidet formål for læreruddannelsen

Indholdsfortegnelse

Resumé: Udvidet formål for læreruddannelsen	2
Uddybende notat: Et udvidet formål i læreruddannelsen	5
Indledning	5
Folkeskolens formål	5
Professionshøjskolernes forslag til elementer.....	6
Et forslag til kategorisering	8
Sagt på en anden måde	9
Det endelige forslag fra sektoren fra september 2021	10
Bilag med besvarelser (data) indkommet maj og juni 2021	11
Bilag 1: Besvarelse fra KP.....	11
Bilag 2: Besvarelse fra VIA	12
Bilag 3: Besvarelse fra UCL	13
Bilag 4: Besvarelse fra UCN	14
Bilag 5: Besvarelse fra UCSYD	16
Bilag 6: Besvarelse fra Professionshøjskolen Absalon	17
Bilag 7: Besvarelse fra Dialoggruppen.....	18
Bilag 8: Tidligere formål: Den danske læreruddannelse historisk	19

Resumé: Udvidet formål for læreruddannelsen

Indledning

November 2020 igangsatte forskningsministeren et arbejde med at revidere læreruddannelsen. I forbindelse med dette arbejde opstod et ønske om at formulere en stærk retning for læreruddannelsen og derfor at udarbejde et udvidet formål, som kan indskrives i bekendtgørelsen. Dette notat er aflæggeren af den proces og er udarbejdet af Læreruddannelsens Ledernetværk (LLN) sommeren 2021.

Rammesætning

I løbet af maj og juni 2021 gav Dialoggruppen for revision af Læreruddannelsen i UFM og alle professionshøjskolerne input til formuleringen af et formål for læreruddannelsen. Bearbejdningen af disse input gav anledning til et foreløbigt udkast, som dernæst blev drøftet af LLN, rektorer og Styregruppen i DP i løbet af august og september 2021.

Notatets hovedresultat

Kort sagt forekommer strukturen i folkeskolens formålsparagraf også at kunne anvendes til en udvidet formålsparagraf for læreruddannelsen. Folkeskolens formålsparagraf kan deles op på følgende måde:

- Formål der handler om viden (material dannelse)
- Formål der handler om personlig og professionel udvikling, herunder også fællesskabet med andre samt videreuddannelse (formal dannelse)
- Formål der handler om værdier og samfundsudvikling.

Mange af de indkomne forslag til en udvidet formålsparagraf for læreruddannelsen placerer sig direkte i forlængelse af folkeskolens formålsparagraf, men har selvfølgelig særegne og specifikke formuleringer, som omhandler læreruddannelsens hensigt.

LLN besluttede derfor at anbefale, at læreruddannelsens udvidede formålsparagraf får tre indholdsdele. Nedenfor ses en tabel for hver del.

Tabel A: Anbefaling til stk 1: Formål der handler om viden (material dannelse)

<p>Stk. 1 Folkeskolens formål</p>	<p>§ 1. Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, der: forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling.</p> <p>(fortsættes på næste side)</p>
---	---

Tabel A: Anbefaling til stk 1: Formål der handler om viden (material dannelse)

<p>Forslag til LU-formål</p>	<p>(fortsættelse fra forrige side)</p> <p>Læreruddannelsen skal i samarbejde med ledere og lærere i skolen danne og uddanne de studerende til at varetage skolens opgave. De studerende skal gennem uddannelsen tilegne sig et solidt fagligt, pædagogisk og didaktisk grundlag for at undervise i skolens fag, skabe og lede fællesskaber, der bidrager til elevernes alsidige udvikling og realisering af skolens formål.</p>	<p>Stikord fra dialoggruppe og professionshøjskoler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samarbejde med aftagere og andre interessenter • Udvikling af eleven / fag / skolen • Begrunde, planlægge, gennemføre samt evaluere undervisning • Undersøgende, analyserende, selvstændig tilgang til viden og praksisudvikling • Udvikler æstetisk / sanselig, praktisk, faglig almen- og fagdidaktisk viden • Kognitive, kropslige, sanselige og kollaborative dannelsesprocesser • Tilegner sig kompetencer forbundet med lærerprofessionen og komplekse pædagogiske situationer • Dobbeltidaktik • Teoretisk, praktisk og forskningsbaseret grundlag • Gennem fordybelse forberedes de studerende til at varetage opgaver som kulturbærere og kulturskabere (nationalt og globalt) • Professionel pædagogisk dømmekraft/ lærerprofessionel identitet med en kritisk reflekterende tilgang til lærerarbejdet • Viden om lærerprofessionen og pædagogiske situationer.
------------------------------	---	---

Tabel B: Anbefaling til stk 2: Formål der handler om personlig udvikling

<p>Stk. 2 i Folkeskolens Formål</p>	<p>Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.</p>	
<p>Forslag til LU-formål</p>	<p>Læreruddannelsen skal fremme de studerendes lærerfaglige udvikling, så de med viden og kunnen, vilje og mod indgår kvalificeret i et samarbejde med elever, forældre, kolleger og andre samarbejdspartnere om undervisning og elevens dannelse og udvikling. Læreruddannelsen skal styrke de studerendes udvikling til myndige professionelle, der med nysgerrighed, kritisk sans og indsigt undersøger og udvikler skolen. Læreruddannelsen må derfor motivere til fordybelse, opfindsomhed og virkelyst med henblik på udvikling af egen praksis, af skolen og lærerprofessionen.</p>	<p>Stikord fra dialoggruppe og professionshøjskoler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lærerens myndighed – at kunne virke som professionsfaglig, pædagogisk og didaktisk kompetent lærer • Selvstændighed, virkelyst og professionelle ansvar for selv og i samarbejde med andre at tage stilling og handle i skolen • Kritisk reflekterende tilgang til lærerarbejdet • At professionen fortsat udvikles • At udvikle fag kreativt og innovativt • Fagpersonlig holdning / kritisk dømmekraft / stillingtagen • Dobbelt myndighedsfordring • Livslang læring • Videreuddannelse • Fremtidsparathed • Samarbejde med andre og fællesskab • Kan varetage lærerens relationelle samarbejdsopgaver

Tabel C: Anbefaling til stk. 3: Formål der handler om værdier og samfundsudvikling

Stk. 3 i Folkeskolens Formål	Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati.	
Forslag til LU-formål	Læreruddannelsen skal danne og udvikle de studerendes forståelse af lærerens professionalisme og myndighed i et nationalt og internationalt perspektiv og bidrage til udviklingen af lærerprofessionen. Læreruddannelsen skal forberede de studerende til at virke aktivt, selvstændigt og ansvarligt i udvikling af folkeskolen med afsæt i erfarings- og forskningsbaseret viden, og i et kulturelt retsstatsligt, demokratisk og bæredygtigt perspektiv.	Stikord fra dialoggruppe og professionshøjskoler: <ul style="list-style-type: none"> • Demokratisk dannelse • Forholde sig aktivt, engageret og ansvarligt til skolen og en bæredygtig verden • Samfundsmæssig og historisk forståelse og kontekst • Samfund præget af mangfoldighed og forandring • Forberede til at udvikle skolens rolle i samfundet og verden • Aktiv medvirken i et demokratisk samfund • Sprogligt og kulturelt mangfoldigt samfund • Kulturbærer og kulturskaber • Deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter, frihed og folkestyre • Grøn omstilling/ menneskets samspil med naturen/ klimaforandringer • Bæredygtighed • Teknologiforståelse/ fremtidens teknologier • Internationalisering/ globalisering/ udsyn • ... at styrke elevernes dannelsesprocesser i et samfund præget af mangfoldighed og forandring,... at varetage skolens dannelsesopgave (socialt, kulturelt samfundsmæssigt).

Bemærk, at der i tabel A, B og C er Danske Professionshøjskoleers endelige forslag (fra september 2021) til et udvidet formål for læreruddannelsen indsendt til Forskningsministeriet.

Uddybende notat: Et udvidet formål i læreruddannelsen

Indledning

I løbet af maj og juni 2021 har Dialoggruppen for udvikling af Læreruddannelsen i UFM og alle professionshøjskoler givet input til formuleringen af et formål for læreruddannelsen. Rammesætningen for professionshøjskolernes input blev formuleret af Danske Professionshøjskoler sekretariat og Læreruddannelsens Ledernetværk (LLN). Rammesætningen bestod af en powerpointpræsentation, to oplæg om dannelse formuleret af rektorerne Stefan Hermann og Alexander von Oettingen samt en skabelon til besvarelse.

Bearbejdningen af disse input blev samlet til et foreløbigt udkast, som – efter videre drøftelser og justeringer af LLN, rektorer og Styregruppen i Danske Professionshøjskoler – er blevet til dette notat. Notatet er udarbejdet på vegne af LLN af Ellen Silleborg og Hanna Mølgård fra juni 2021 til september 2021.

I dette uddybende notat findes:

- En længere afrapportering, hvor Dialoggruppens og professionshøjskolernes svar er kategoriseret og sammenholdt med folkeskolens formålsparagraf. Her er underafsnit om:
  - Folkeskolens formål
  - En kategorisering af professionshøjskolernes forslag
  - Model for delelementer og stikord
  - Det endelige forslag.
- Bilag med svarene fra professionshøjskolerne og Dialoggruppen samt tidligere formålsparagraffer for læreruddannelsen.

Folkeskolens formål

Forud og undervejs i arbejdet med et udvidet formål for læreruddannelsen har der været forslag om, at et formål for læreruddannelsen kunne lade sig inspirere af formålet for folkeskolen. Tabel 1 viser folkeskolelovens paragraf 1, hvor der i yderste højre kolonne er fremhævet stikord.

Tabel 1: Folkeskolens formål med fremhævede stikord

	Formål	Stikord
Stk. 1	§ 1. Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, der: forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling.	Kundskaber og færdigheder Lyst til at lære mere Videreuddannelse Kultur. Historie. Udsyn Bæredygtighed Alsidig udvikling
Stk. 2	Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.	Arbejdsmetoder Virkelyst, erkendelse, fantasi At tage stilling og handle

Stk. 3	Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati.	Samfundsdeltagelse Deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter, frihed og folkestyre Åndsfrihed, ligeværd, demokrati
--------	--	--

Professionshøjskolernes forslag til elementer

Med inspiration fra folkeskolens formålsparagraf har vi kategoriseret de seks professionshøjskolars forslag i farvekoder¹:

Farvekoder for kategorisering af formål:

Gul: Formål der hovedsagelig handler om viden, indhold, substans (material dannelse)

Pink: Formål der hovedsagelig handler om personlig og professionel udvikling, færdigheder og kompetencer (formal dannelse), herunder også...

Lilla: Interpersonel dannelse, dvs. fællesskabet med andre (underkategori til pink)

Lyseblå: Formål der hovedsagelig handler om værdier og samfundsudvikling.

Samlet set giver kategoriseringen et overblik over muligheder; selvom det selvfølgelig ikke har været let at kategorisere de fremsendte forslag i blot én af kategorierne, da mange af forslagene kobler to kategorier sammen.

Tabel 2: Professionshøjskolernes forslag til en udvidet formålsparagraf - kategoriseret

	Del 1	Del 2	Del 3
KP	Et dobbelt formål: at danne og uddanne den studerende til at begribe og forholde sig aktivt og ansvarligt til skolen og til en bæredygtig verden. Læreruddannelsen skal give den studerende fagligt og pædagogisk fundament for at kunne sætte eleverne i skolen i stand til at leve og virke i et samfund præget af mangfoldighed og forandring	Myndigt samarbejde: uddannelsen skal klæde de studerende på til lærerprofessionelt at kunne samarbejde med elever, forældre, kolleger og andre interessenter som en myndig fagperson	Videngrundlag: Uddannelsen understøtter, at den studerende får kompetencer til nysgerrigt og ihærdigt at holde sig opdateret på og bidrage til at udvikle lærerprofessionen
VIA	Læreruddannelsens formål er, at de studerende gennem fordybelse i uddannelsens fag (undervisningsfag, pædagogiske fag i tilknytning til praksis) tilegner sig og integrerer viden og færdigheder (kundskaber/ faglighed)	Læreruddannelsen skal fremme de studerendes faglige, personlige og professionelle udvikling, således at de gennem uddannelsen udvikler deres professionelle pædagogiske	Læreruddannelsen skal danne og fremme de studerendes selvstændighed, virkelyst og professionelle ansvar for selv og i samarbejde med andre at tage stilling og handle i skolen.

¹ I materialet fra professionshøjskolerne har mange respondenter tydeligvis været direkte eller indirekte inspireret af Klafkis dannelsesforståelse. Kategoriseringen nedenfor vil dermed være genkendelig for mange underviserne, der skal anvende en udvidet formålsparagraf i samspil med de studerende og andre interessenter.

	så de kan undervise i skolens fag (og forberedes til at varetage opgaver) i overensstemmelse med folkeskolens formålsparagraf (/som kulturbærere og -skabere nationalt og globalt) (med henblik på en bæredygtig fremtid/menneskets samspil med naturen/elevens alsidige udvikling). (Uddannelsen skal desuden forberede til videre uddannelse)	dømmekraft og myndighed.	Læreruddannelsens virke skal være præget af og fremme åndsfrihed, ligeværd og demokrati.
UCL	Uddannelsen har til formål at uddanne lærere, som står på et solidt fagligt og praktisk vidensgrundlag således at lærere udøver professionel pædagogisk dømmekraft med afsæt i et højt fagligt og fagdidaktisk niveau.	Uddannelsen skal fremme de studerendes lærerpersonlige dannelse og professionsetiske kompetencer, så de formår at udvikle og skabe fællesskaber om skolefags indhold og metoder	Uddannelsen skal understøtte de studerendes muligheder for kontinuerligt at kunne udvikle og undersøge praksis og skabe grundlag for videre uddannelse.
UCN	Samfunds- og institutionsniveau (i relation til Folkeskolen, samarbejde med aftagerne, praksissamarbejde, praktik, lokale og regionale hensyn)	Interpersonelle niveau (samarbejdskompetencer, kritisk refleksion, professionel dømmekraft, myndighed, kulturskaber/ kulturbærer)	Individniveau ift professionskompetencer, dannelse, personlig udvikling, fællesskab, medskabere, samarbejde) Progression, sammenhæng, livslang læring, professionsudvikling
UCSYD	Formålet med uddannelsen er at den studerende gennem uddannelsen udvikler æstetisk/ sanselig, praktisk, faglig almen og fagdidaktisk viden for at kunne..	...undersøge, udvikle og handle i skolens virke som fagligt funderet reflekterende pædagogisk praktiker	Danne en personlig og professionel kritisk læreridentitet i et sprogligt og kulturelt mangfoldigt samfund med åndsfrihed, demokrati, folkestyre og ligeværd
Absalon	Læreruddannelsen skal i samspil med folkeskolen og det omgivende samfund skabe rum til fordybelse og udvirke at de studerende tilegner sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at undervise i skolens fag og forbereder dem til at varetage opgaver som kulturbærere og kulturskabere.	Læreruddannelsen skal sætte de studerende i stand til at skabe rammer for undervisning og udvikling, der indeholder fordybelse, nysgerrighed og virkelyst. Læreruddannelsen skal udvikle de studerendes til myndige professionelle, der kan indgå i skolens	Læreruddannelsen skal danne de studerende til at løfte skolens opgave med at forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Læreruddannelsen forbereder de studerende på en skole præget af åndsfrihed, ligeværd, mangfoldighed, foranderlighed og demokrati.

mangeartede komplekse opgaver både selvstændigt og gennem kollaborative processer.

Lærerruddannelsen skal styrke de studerendes lyst til livslang læring, fremtidsparathed og udvikling af lærerprofessionen.

Tekstboks med input fra Dialoggruppen

Følgende blev fremhævet under Dialoggruppens 2. møde den 22. marts 2021:

- Folkeskolens/lærerruddannelsens dannelsesopgave (socialt, kulturelt og samfundsmæssigt), herunder den demokratiske dannelse.
- Klima og bæredygtighed – fremhæve ansvaret for det omkringliggende samfund nu og i en bæredygtig fremtid.
- Lærerens myndighed - at kunne virke som professionsfaglig, pædagogisk og didaktisk kompetent lærer.
- Lærerprofessionel dømmekraft og udviklingen af en lærerprofessionel identitet/personlighed med en (kritisk) reflekterende tilgang til lærerarbejdet.
- Uddannelsen som grundlag for videreuddannelse/kompetenceudvikling samt udvikling af professionen - betone at uddannelsen skal give et fundament for at virke i et langt lærerliv.
- Skal henvise til folkeskolens formål. Her nævnes bl.a. et fokus på barnets alsidige udvikling – det hele menneske.
- Indeholde en holdning til skolens rolle i samfundet.
- Engagement - uddannelsen skal gerne medvirke til at udvikle og fastholde de studerendes engagement i skolen, eleverne og undervisningen.

Derudover blev det bemærket, at ord som "virke" bør overvejes erstattet af "virkelyst" og "myndighed", idet den studerende skal kunne mere end blot virke/fungere. Ligeledes blev det fremhævet, at læringsterminologien bør erstattes med begrebet "undervisning" eller "kundskab".

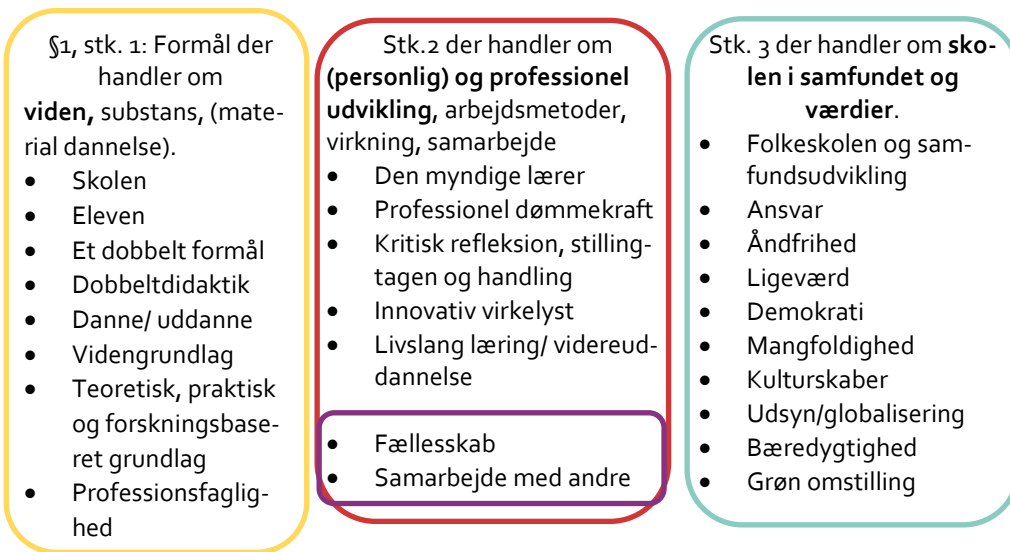
Det blev desuden drøftet, at formålet skal være almengyldigt/holdbart over længere tid og give frihed til forpligtende fortolkninger lokalt på de forskellige uddannelsesinstitutioner.

Et forslag til kategorisering

På baggrund af ovenstående forslag besluttede LLN, at en udvidet formålsparagraf for lærerruddannelsen kunne følge den samme overordnede logik som formålet for folkeskolen; dvs. en hovedparagraf med tre stykker.

Tidligere formålsparagraffer for lærerruddannelsen har i øvrigt også indeholdt mere end et stykke (her er undtagelsen BEK for LU 2013) – se evt. sidst i dette notat (bilag 8).

Figur 1: Forslag til kategorisering og stikord for læreruddannelsens formålsparagraf

Sagt på en anden måde

Følgende tabel er stikord fra respondenternes besvarelser, indplaceret med afsæt i de tre kategorier fra figur 1.

Tabel 3: Stikord til inspiration

Stk. 1 Om viden	Stk. 2 Om personlig og professionel udvikling	Stk. 3 Om skolen i samfundet og værdier
<ul style="list-style-type: none"> • Videngrundlag • Lærerprofessionen • Viden om skole og skolen • Æstetisk/sanselig, praktisk, faglig almen- og fagdidaktisk viden • Fagligt funderet • Pædagogisk praktiker • Kulturskaber • Solidt fagligt grundlag • Praktisk vidensgrundlag • Begrunde, planlægge, gennemføre samt evaluere undervisning • Høj faglighed • Teori og praksis • Dannelsesformer • Kognitive, kropslige, sanselige og kollaborative dannelsesprocesser • Sammenhæng mellem fag og praksis • Undersøgende, analyserende, selvstændig tilgang til viden • Udvikling af eleven • Udvikling af fag • Udvikling af skole 	<ul style="list-style-type: none"> • Kritisk refleksion • Professionel dømmekraft • Udøvelse af myndighed • Professionskultur • Egne kvalifikationer og professionen fortsat udvikles • Professionel kritisk læreridentitet • Handle i skolens virke • Reflekterende pædagogisk praktiker • Progression • Professionel pædagogisk dømmekraft • Undersøge praksis • Skabende deltager • Skabe grundlag for videre uddannelse • At udvikle sit fag kreativt og innovativt • Fagpersonlig holdning • Læreridentitet • Professionalisme • Udvikle faglighed og professionel dømmekraft • Udvikle professionskompetencer i alle dens dimensioner • Personlig udvikling • Dobbelt myndighedsfordring 	<p>Skolen i samfundet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samfundsmæssig og historisk kontekst • Skolens rolle i samfundet og verden • Kulturbærer • Demokratiske værdier og idealer • Aktiv medvirken i et demokratisk samfund • Mangfoldighed • Foranderlighed • Skolens virke • Læreren som deltager i skolens opgave • At udvikle skolen som organisation <p>Værdier</p> <ul style="list-style-type: none"> • Medansvar • Rettigheder • Pligter • Åndsfrihed • Folkestyre • Sprogligt og kulturelt mangfoldigt samfund • Demokrati • Ligeværd • At favne mangfoldighed

<ul style="list-style-type: none"> • Faglig og fagdidaktisk viden og handlekraftig • Solidt videngrundlag • Komplekse pædagogiske situationer • Kompetencer forbundet med lærerprofessionen • Høj faglig kvalitet • Opdateret fagsyn • Det faglige, det didaktiske og det pædagogiske • Opdateret viden • Refleksive og udviklingsparate i deres faglige, fagdidaktiske og pædagogiske virke 	<ul style="list-style-type: none"> • Evne til kritisk refleksion og stillingtagen • Livslang læring • Fremtidsparathed • Udvikling af lærerprofessionen • Deltage i innovative skoleudviklingsprocesser • Didaktisk mod og virkelyst 	<ul style="list-style-type: none"> • Selvstændigt at kunne tage stilling • Menneskets samspil med naturen • Bæredygtighed • Klimaforandringer • Teknologiforståelse • Kritisk brug af sociale medier
	<p>Samarbejde med andre og fællesskab</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interpersonelle kompetencer • Kan varetage lærerens relationelle samarbejdsopgaver • Medskaber • Samarbejdskompetencer • Skabe og lede forpligtende fællesskaber • Kollaborativ dannelse • Relationsetablering 	

Det endelige forslag fra sektoren fra september 2021

Rektorer, Styregruppen og LLN under Danske Professionshøjskoler har arbejdet videre med Dialoggruppens og professionshøjskolernes forslag, og er september 2021 nået frem til følgende forslag:

Stk. 1 Læreruddannelsen skal i samarbejde med ledere og lærere i skolen danne og uddanne de studerende til at varetage skolens opgave. De studerende skal gennem uddannelsen til-egne sig et solidt fagligt, pædagogisk og didaktisk grundlag for at undervise i skolens fag, skabe og lede fællesskaber, der bidrager til elevernes alsidige udvikling og realisering af skolens formål.

Stk. 2 Læreruddannelsen skal fremme de studerendes lærerfaglige udvikling, så de med viden og kunnen, vilje og mod indgår kvalificeret i et samarbejde med elever, forældre, kolleger og andre samarbejdspartnere om undervisning og elevens dannelse og udvikling. Læreruddannelsen skal styrke de studerendes udvikling til myndige professionelle, der med nysgerrighed, kritisk sans og indsigt undersøger og udvikler skolen. Læreruddannelsen må derfor motivere til fordybelse, opfindsomhed og virkelyst med henblik på udvikling af egen praksis, af skolen og lærerprofessionen.

Stk. 3 Læreruddannelsen skal danne og udvikle de studerendes forståelse af lærerens professionalisme og myndighed i et nationalt og internationalt perspektiv og bidrage til udviklingen af lærerprofessionen. Læreruddannelsen skal forberede de studerende til at virke aktivt, selvstændigt og ansvarligt i udvikling af folkeskolen med afsæt i erfarings- og forskningsbaseret viden, og i et kulturelt retsstatsligt, demokratisk og bæredygtigt perspektiv.

Bilag med besvarelser (data) indkommet maj og juni 2021

Bilag 1: Besvarelse fra KP

<p>1. Et dobbelt formål: Formålet med læreruddannelsen er at danne og uddanne den studerende til at begribe og forholde sig aktivt og ansvarligt til skolen og til en bæredygtig verden. Læreruddannelsen skal give den studerende fagligt og pædagogisk fundament for at kunne sætte eleverne i skolen i stand til at leve og virke i et samfund præget af mangfoldighed og forandring.</p>	<p>Læreruddannelsen skal både danne og uddanne. Vi forsøger her at beskrive en kategorial dannelsesforestilling, der samtidigt også har handlekompetence (Schnack) som mål. Det er vigtigt, at læreruddannelsen ikke havner i yderpositioner (enten kompetencetænkning eller dannelse). De to yderpunkter er begge væsentlige og hinandens forudsætning. Vi har forsøgt at skrive os væk fra politiserede og biased begreber.</p>
<p>2. Myndigt samarbejde: Uddannelsen skal klæde den studerende på til lærerprofessionelt at kunne samarbejde med elever, forældre, kolleger og andre interessenter som en myndig fagperson.</p>	<p>Fordi det faktisk er opgaven. Læreren samarbejder hele tiden med nogle om noget, og vi vil gerne understrege dette, herunder betydningen af, at det sker myndigt.</p>
<p>3. Videngrundlag: Uddannelsen understøtter, at den studerende får kompetencer til nysgerrigt og ihærdigt at holde sig opdateret på og bidrage til at udvikle lærerprofessionen.</p>	<p>Fordi læreren skal være kompetent til at kunne udvikle egen og andre praksis (selv efficacy), og fordi lærerprofessionen aldrig står stille. Læreren skal derfor bidrage og lade sig inspirere til viden om skole og skolen.</p>

Bilag 2: Besvarelse fra VIA

VIA-forslag	
Et materielt (uddannelsens indhold)	Læreruddannelsens formål er, at de studerende gennem fordybelse i uddannelsens fag (/undervisningsfag, pædagogiske fag i tilknytning til praksis) tilegner sig og integrerer viden og færdigheder (kunderskaber/ faglighed) så de kan undervise i skolens fag (og forberedes til at varetage opgaver) i overensstemmelse med folkeskolens formålsparagraf (/som kulturbærere og -skabere nationalt og globalt) (med henblik på en bæredygtig fremtid/menneskets samspil med naturen/elevens alsidige udvikling). (Uddannelsen skal desuden forberede til videre uddannelse)
Et formalt (uddannelsens virkning)	Læreruddannelsen skal fremme de studerendes faglige, personlige og professionelle udvikling, således at de gennem uddannelsen udvikler deres professionelle pædagogiske dømmekraft og myndighed.
Et etisk/socialt (professions-etisk, professions-sociologisk)	Læreruddannelsen skal danne og fremme de studerendes selvstændighed, virkelyst og professionelle ansvar for selv og i samarbejde med andre at tage stilling og handle i skolen. Læreruddannelsens virke skal være præget af og fremme åndsfrihed, ligeværd og demokrati.

Bilag 3: Besvarelse fra UCL

<p>1. Uddannelsen har til formål at ud-danne lærere, som står på et solidt fagligt og praktisk vidensgrundlag, således at lærere udøver professionel pædagogisk dømmekraft med afsæt i et højt fagligt og fagdidaktisk niveau.</p>	<p>Lærerfaglig dømmekraft kan være et overbegreb for professionsdimensionerne: Læreren som didaktiker, fagperson, leder, samtalepartner og retoriker, samarbejdspartner, relationsudvikler, kulturskaber og – bærer, undersøger og udvikler praksis, myndighedsperson.</p> <p>Lærerfaglig dømmekraft relaterer til den udøvende praktikers repertoire.</p> <p>Lærerfaglig dømmekraft relaterer sig til teori-praksis vekselvirkning.</p> <p>Didaktiker og fagperson hører sammen, da det er lærerens fremmeste opgave at undervise på et fagligt højt niveau.</p> <p>Læreren skal kunne stå på et solidt fagligt grundlag for at kunne begrunde, planlægge, gennemføre samt evaluere undervisning.</p> <p>Pædagogisk dømmekraft: dækkende over pædagogik og almindidaktik - herunder dannelse.</p>
<p>2. Uddannelsen skal fremme de studerendes lærerpersonlige dannelse og professionsetiske kompetencer, så de formår at udvikle og skabe fællesskaber om skolefags indhold og metoder.</p>	<p>LUs formålsparagraf bør understøtte Folkeskolens formålsparagraf og sikre et bredt dannelsesbegreb og heri fællesskabsfølelse, følelsen af at være fælles/samskabende kulturskabere; det skal de studerende mærke, hvilket understøtter en læreruddannelse i bevægelse både bogstaveligt og i overført betydning.</p> <p>Fællesskaber - pluralisformen åbner for mere en ét fællesskab; også det interkulturelle.</p> <p>Udvikling skrives ud, fordi vi vurderer, den ligger i dannelse.</p> <p>Professionsetiske kompetencer: et differentieret dannelses- og etikbegreb.</p>
<p>3.</p> <p>Uddannelsen skal understøtte de studerendes muligheder for kontinuerligt at kunne udvikle og undersøge praksis og skabe grundlag for videre uddannelse.</p>	<p>Lærerstudende skal kunne udvikle professionen, når man er færdiguddannet. Det kræver at uddannelsen tilbyder mulighed for at de studerende tænker og udvikler ud fra et kritisk-konstruktivt perspektiv, så de ikke blot reproducerer, men kan udvikle deres fag kreativt/innovativt.</p> <p>Stk. 3. Uddannelsen skal give de studerende grundlag for videreuddannelse</p>

Bilag 4: Besvarelse fra UCN

UCN's input til udvidet formålsbeskrivelse ny Læreruddannelse

Overordnet peges i forslag på, om den udvidede formålsbeskrivelse i relation til ny læreruddannelse bør bevæge sig på forskellige niveauer 1) Samfunds-/institutionsniveau, 2) Interpersonelle niveau og 3) Individniveau ift. professionskompetencer, dannelse og personlig udvikling.

Derudover fremhæves centrale **professionskompetencer** og **nøglebegreber**, som forslås indskrevet i den udvidede formålsbeskrivelse. Ydermere forslås centrale **opgaver i lærergerningen** indskrevet.

Beskrivelse af professionen i en samfundsmæssig kontekst

- Formålet med læreruddannelsen i relation til folkeskolen
- Samarbejde med aftagere
- Praksissamarbejde/praktik
- Lokale og regionale hensyn

Beskrivelse af hvilke professionskompetencer, som tilegnes via professionsbacheloruddannelsen som lærer i folkeskolen

- Interpersonelle kompetencer/samarbejdskompetencer – fx kompetencer til at indgå i et professionelt læringsfællesskab
- Udvikle den professionelle kompetence, herunder kritisk refleksion, professionel dømmekraft og udøvelse af myndighed
- At den studerende udvikler sig professionsfagligt til en myndighedsperson, der kan varetage lærerens relationelle samarbejdsopgaver med elever, forældre, kollegaer og ressourcepersoner samt varetage folkeskolens dannelsesopgave [SHJ1]
- Lærergerningen som kulturskaber/kulturbærer

Personlig dannelse/udvikling [SHJ2]

- Dannelse, fællesskab og samarbejde
- Medskabere (Studerende og undervisere skal myndigøres – de studerende som medskabere af egen virkelighed og indflydelse på egen uddannelse)

Progression og sammenhæng samt livslang læring/professionsudvikling

- Progression i uddannelsen og sammenhængen mellem teori og praksis
- Professionskultur (Lærergerningen er en kontinuerlig professionel udvikling)

- 'Uddannelse er begyndelse på et professionelt liv, hvor egne kvalifikationer og professionen fortsat udvikles'

Punkter til overvejelse

- Det kan overvejes, om der afrundingsvist i formålsbeskrivelsen skal skrives noget i retning af, at uddannelsen kvalificerer den uddannede til kompetencegivende efter- og videreuddannelse.
- Overvejelse vedrørende hvilke begreber, som benyttes i formålsbeskrivelsen: Skrives der den studerende, den uddannede, lærer eller en professionsbachelor i folkeskolelærer?
- I Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje ([BEK nr 804 af 17/06/2016](#)) er der tilføjet et stk 2, hvori der står: "Den uddannede skal have viden, færdigheder og kompetencer som angivet i bilag 1." Dette er også en måde hvorpå, man kan sikre, at alle centrale kompetencer indirekte fremgår af formålsbeskrivelsen.

Sætninger, der udtrykker et handlingspotentiale

- En professionsbachelor i folkeskolelærer er på et teoretisk, praktisk og forskningsbaseret grundlag i stand til at reflektere over og forholde sig til...
- Uddannelsen gør den uddannede/den studerende i stand til at...
- Den uddannede/den studerende kan efter endt uddannelse selvstændigt og i samarbejde med andre varetage... [Indsæt kerneopgaver]
- Den uddannede/den studerende opnår kompetencer til at...

Samarbejde med aftagere

- Professionsbacheloruddannelsen som lærer i folkeskolen udbydes af De Danske Professionshøjskoler, som i samarbejde med de lokale/kommunale/regionale aftagere er ansvarlige for udvikling og kvaliteten af uddannelsens praktikforløb.
- De kommunale aftagere af folkeskolelærere er gennem uddannelsens praktikforløb og praksissamarbejde meduddanner af folkeskolelærere, hvorfor der påhviler aftagerne....
- Professionsbacheloruddannelsen som lærer i folkeskolen udbydes af De Danske Professionshøjskoler, som samskaber praktik og praksissamarbejde med de lokale/kommunale/regionale aftagere af folkeskolelærere.

[SHJ1] Evt. indskrev noget med klasseledelse

[SHJ2]"Kompetence omfatter det handlingsrum, hvor viden og færdigheder kan bringes i spil, evnen til samarbejde og til at tage ansvar, herunder at tage ansvar for egen læring og kompetenceudvikling" (Wahlgren, 20215, s. 48)

Bilag 5: Besvarelse fra UCSYD

1. Formålet med uddannelsen er at den studerende gennem uddannelsen udvikler æstetisk/sanselig, praktisk, faglig almen- og fagdidaktisk viden for at kunne	Det faglige og det didaktiske
2. undersøge, udvikle og handle i skolens virke som fagligt funderet reflekterende pædagogisk praktiker	Rollen
3. Danne en personlig og professionel kritisk læreridentitet i et sprogligt og kulturelt mangfoldigt samfund med åndsfrihed, demokrati, folkestyre og ligeværd	Dannelsen

Bilag 6: Besvarelse fra Professionshøjskolen Absalon

<p>Stk.1 Læreruddannelsen skal i samspil med folkeskolen og det omgivende samfund skabe rum til fordybelse og udvirke at de studerende tilegner sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at undervise i skolens fag og forbereder dem til at varetage opgaver som kulturbærere og kulturskabere.</p>	<p>I et foranderligt og hurtigt accelererende samfund, hvor det bliver stadig mere uklart hvilke kompetencer der er vigtige, er det nødvendigt at læreren er forankret i en stærk professionsidentitet – og det er en dannelsesproces.</p> <p>En stærk professionsidentitet hænger sammen med udviklingen af professionen.</p> <p>Overordnet set er formålsbeskrivelsen svær at være uenig i, men den savner en skærpelse. Forskningsbaseringen og høj kvalitet skal med tidligt.</p>
<p>Stk.2 Læreruddannelsen skal sætte de studerende i stand til at skabe rammer for undervisning og udvikling, der indeholder fordybelse, nysgerrighed og virkelyst.</p> <p>Læreruddannelsen skal udvikle de studerendes til myndige professionelle, der kan indgå i skolens mangeartede komplekse opgaver både selvstændigt og gennem kollaborative processer.</p> <p>Læreruddannelsen skal styrke de studerendes lyst til livslang læring, fremtidsparathed og udvikling af lærerprofessionen.</p>	<p>Hvis skolen som organisation skal kunne imødekomme aktuelle samfundsfordringer, må læreren ikke kun agere vidensmodtager men også være medskabere af organisatorisk videnskonstruktion.</p> <p>Savner at vi præciserer, hvad der menes med at udvikle arbejdsmetoder og didaktik, herunder begreberne faglighed, didaktik og pædagogik og deres samspil. Savner at vi præciserer, at der også er en relation til praksis.</p> <p>De studerende skal blive refleksive og udviklingsparate i deres faglige, fagdidaktiske og pædagogiske virke.</p> <p>Særligt fokus på professionsetik ud fra en risiko for privatpraktiserende etik. At forstå de situationer man kommer ud fra.</p>
<p>Stk.3 Læreruddannelsen skal danne de studerende til at løfte skolens opgave med at forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Læreruddannelsen forbereder de studerende på en skole præget af åndsfrihed, ligeværd, mangfoldighed, foranderlighed og demokrati.</p>	<p>Vi lever i en hurtig og omskiftelig verden, hvor vi ikke kender morgendagens udfordringer, teknologier og påvirkninger, derfor må læreren kunne agere i relation til en given tids tendenser og ånd – det kræver analytisk dømmekraft, meta-læring, kritisk stillingtagen snarere end at indlære et bestemt indhold.</p> <p>Det skal signalere at de studerende fortsat skal udvikle sig efter endt eksamen fordi både fagene og samfundet forandrer sig. Det komplekse samfund. Også vigtigt, at lærerne kan være med til at udvikle skolen. Lærerne skal vide, at de uddanner sig til at uddanne fremtidens borgere, de skal sigte længere fremme. Lære for at lære. At blive robuste i fremtidens skole.</p>

Bilag 7: Besvarelse fra Dialoggruppen

<p>Koncentrat af Dialoggruppens input til en udvidet formålsbeskrivelse</p> <p>Som en del af arbejdet med tema B har udviklingsgruppen gjort sig overvejelser om en udvidet formålsparagraf. Det skal ses i lyset af udviklingsgruppens overordnede ønske om at forenkle målstrukturen og give større ansvar og tillid til professionshøjskolerne i fællesskab, herunder give den enkelte underviser mere frihed til selv at kunne indholdsudfylde fag og fagområder.</p> <p>Nedenfor er en sammenfatning af dialoggruppens input til, hvilke temaer og elementer, det er vigtigt at få med i en udvidet formålsbeskrivelse for læreruddannelsen.</p> <p><u>Følgende blev fremhævet under dialoggruppens 2. møde den 22. marts 2021:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Folkeskolens/læreruddannelsens dannelsesopgave (socialt, kulturelt og samfundsmæssigt), herunder den demokratiske dannelse. ■ Klima og bæredygtighed – fremhæve ansvaret for det omkringliggende samfund nu og i en bæredygtig fremtid. ■ Lærerens myndighed - at kunne virke som professionsfaglig, pædagogisk og didaktisk kompetent lærer. ■ Lærerprofessionel dømmekraft og udviklingen af en lærerprofessionel identitet/personlighed med en (kritisk) reflekterende tilgang til lærerarbejdet. ■ Uddannelsen som grundlag for videreuddannelse/kompetenceudvikling samt udvikling af professionen - betone at uddannelsen skal give et fundament for at virke i et langt lærerliv. ■ Skal henvise til folkeskolens formål. Her nævnes bl.a. et fokus på barnets alsidige udvikling – det hele menneske. ■ Indeholde en holdning til skolens rolle i samfundet. ■ Engagement - uddannelsen skal gerne medvirke til at udvikle og fastholde de studerendes engagement i skolen, eleverne og undervisningen. <p>Derudover blev det bemærket, at ord som "virke" bør overvejes erstattet af "virkelyst" og "myndighed", idet den studerende skal kunne mere end blot virke/fungere. Ligeledes blev det fremhævet, at læringsterminologien bør erstattes med begrebet "undervisning" eller "kundskab".</p> <p>Det blev desuden drøftet, at formålet skal være almengyldigt/holdbart over længere tid og give frihed til forpligtende fortolkninger lokalt på de forskellige uddannelsesinstitutioner.</p>	<p>25. maj 2021</p> <p>Uddannelses- og Forskningsstyrelsen Erhvervsakademier, Professionshøjskoler og Maritime Institutioner</p> <p>Haraldsgade 53 2100 København Ø Tel. 7231 7800</p> <p>www.ufm.dk</p> <p>CVR-nr. 3404 2012</p> <p>Sagsbehandler Stine Glavind Eskesen Tel. 72 31 83 64 sges@ufm.dk</p> <p>Ref.-nr.</p>
---	--

Bilag 8: Tidligere formål: Den danske læreruddannelse historisk

2013 - Læreruddannelsesbekendtgørelsen

§ 1. Formålet med uddannelsen er, at den studerende gennem uddannelsen tilegner sig den viden og de færdigheder, der er forudsætningen for at kunne virke som faglig, pædagogisk og didaktisk kompetent lærer i den danske folkeskole i henhold til folkeskolens formål, jf. folkeskolelovens § 1

2006 - Læreruddannelsesloven

§ 1. Uddannelsen har til formål at uddanne lærere til folkeskolen og tillige at give et grundlag for anden undervisning.

Stk. 2. Uddannelsen skal give de studerende den faglige og pædagogiske indsigt og praktiske skoling, der er nødvendig for at kunne virke som lærer, og skal bidrage til at fremme de studerendes personlige udvikling samt bidrage til at udvikle deres interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund.

Stk. 3. Uddannelsen skal give de studerende grundlag for videreuddannelse.

2000 – Læreruddannelsesloven

§ 1. Uddannelsen har til formål at uddanne lærere til folkeskolen og tillige at give et grundlag for anden undervisning.

Stk. 2. Uddannelsen skal give de studerende den faglige og pædagogiske indsigt og praktiske skoling, der er nødvendig for at kunne virke som lærer, og skal bidrage til at fremme de studerendes personlige udvikling samt bidrage til at udvikle deres interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund.

1991 - Læreruddannelsesloven

§ 1. Uddannelsen har til formål at uddanne lærere til folkeskolen og tillige at give et grundlag for anden undervisning.

Stk. 2. Uddannelsen skal give de studerende den faglige og pædagogiske indsigt og praktiske skoling, der er nødvendig for at kunne virke som lærer, og skal bidrage til at fremme de studerendes personlige udvikling.